

DE HISTORISCHE COLLECTIE KALMAN KLEIN

*Overgedragen aan het Universiteits-
Museum te Utrecht.*

Dank zij het speurtalent van onze tandheelkundig-historicus, coll. F. E. R. DE MAAR, en zijn verdere zonder aflaten voortgezette bemoeiingen, is deze unieke collectie voor ons land behouden en heeft zij thans een plaats gekregen in het museum van de rijks-universiteit te Utrecht.

Deze waardevolle verzameling werd indertijd bijeengebracht door de heer KALMAN KLEIN te Den Haag, die in 1947 overleed. Dertien jaar nadien maakte coll. DE MAAR voor het eerst kennis met hetgeen deze in de loop der jaren had weten bijeen te brengen, hetgeen hem – aldus zijn uitspraak – als aan de grond genageld deed staan. Deze schat was naar zijn overtuiging zó groot dat hij zich aanstonds tot doel stelde haar voor ons land trachten te behouden en aldus aan de gemeenschap ten goede te doen komen.

Waarom is deze verzameling zo waardevol? Het antwoord van coll. DE MAAR maakt het alleszins duidelijk. De boeken vormen verreweg het belangrijkste deel van de collectie en er komen de grootste zeldzaamheden onder voor. Tussen 1530 en 1885 verschenen in de wereld ongeveer 2000 werken in de verschillende talen uitsluitend over tandheelkunde.

De collectie-Klein bevat 1000 werken uit deze periode, zodat men kan zeggen dat hierin de helft van de bekende tandheelkundige wereld-literatuur aanwezig is en wel het belangrijkste in de drie moderne talen. Thans kunnen we met trots verklaren dat ons land door deze aankoop, tezamen met de collectie-Grevers te Amsterdam, de volledigste verzameling historische tandheelkundige literatuur van het Europese continent bezit.

Behalve de boekwerken bevat de collectie-Klein nog 250 prenten met op de tandheelkunst betrekking hebbende voorstellingen. Er zijn houtsneden uit incunabelen, veel gravures naar 17-eeuwse schilderijen, veel fraaie spotprenten uit latere tijd, o.a. van Daumier, Gaverni, Boilly en bijzondere prenten van Rowlandson over transplantatie van tanden en over de eerste porseleinen kunstgebitten ten tijde van de Franse revolutie. Ook omvat de collectie een aantal porseleinen beeldjes, die op de tandheelkunst betrekking hebben.

Er bevinden zich voorts een aantal oude instrumenten bij, o.a. oude extractie-instrumenten en een volledige verzameling kunststanden vanaf de door FONZI voor het eerst in 1808 vervaardigde soorten. Interessant zijn ook een aantal doosjes met instrumenten voor tandsteenverwijdering en onderhoud van het gebit. De fraaiste doos is afkomstig van de Oostenrijkse aartshertogin Maria Theresia, wier initialen op de instrumenten waren aangebracht. Tezamen met een 500-tal oude instrumenten, in bruikleen afgestaan door de Ned. Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde en het door coll. DE MAAR zelf bijeengebrachte, vormen deze instrumenten een van de belangrijkste Europees-historische verzamelingen en thans aanwezig in de tandheelkundige afdeling van het Utrechtse universiteitsmuseum.

Met de verkrijging in eigendom van deze in zijn soort enige verzameling (waarvan het bestaan ook in het buitenland bekend is) was uiteraard een aanzienlijk bedrag gemoeid. Dat zij een feit is kunnen worden vindt zijn verklaring in de samenwerking van overheid en tandheelkundige organisaties, die elk voor zich belangrijke sommen beschikbaar hebben gesteld. In de eerste plaats de Maatschappij en voorts de Ned. Vereniging van Tandartsen (met de W. T. A.) en de Algemene Dentale Commissie. Door hun aller

aandeel als sluitstuk op het door de Regering beschikbaar gestelde bedrag is thans deze literair-historische rijke bron voor ons land en de openbaarheid behouden.

Aldus kon op 15 september j.l. onder auspiciën van de Maatschappij in een plechtige bijeenkomst de collectie-Kalman Klein aan de Universiteitsbibliotheek te Utrecht worden overgedragen, aan welke overdracht door de aanwezigheid van tal van genodigden luister werd bijgezet.

Namens het college van Curatoren aanvaardde de curator Dr. A. J. BOEKELMAN de verzameling, daarbij dank uitsprekend aan de familie Klein voor het behoud in ons land. Spr. vertrouwde dat eerlang in het nieuw te bouwen tandheelkundig instituut een waardige plaats ervoor zal worden ingeruimd. Coll. DE MAAR gaf daarop in zijn toespraak een exposé van hetgeen aan de overdracht was vooraf gegaan en analyseerde de betekenis van de collectie. De Mij-voorzitter, coll. ROZENDAAL prees DE MAAR voor zijn initiatief en volharding waardoor de overdracht thans tot stand is gekomen. De uit Duitsland en (zelfs) Zweden aanwezige vertegenwoordigers van de subcommissie van de F. D. I. voor de geschiedenis der tandheelkunde spraken hun gelukwensen uit. Ten slotte gaf een lid van de familie Klein uiting aan zijn waardering voor de wijze waarop de overdracht tot stand was gekomen.

Zij nog vermeldt dat de door coll. DE MAAR in een bijeenkomst met vertegenwoordigers van de pers gegeven voorlichting ertoe heeft geleid dat in een belangrijk aantal dagbladen ruime publiciteit aan deze bijzondere aanwinst is gegeven. B.

Tot ons leedwezen zijn in het bericht over bovenstaande collectie in het aug./sept. nummer – twee van de deelnemers bij de aankoop niet genoemd, t.w. de Ned. Maatschappij t. bev. d. Tandheelkunde (nog wel de voornaamste „sponsor”) en de Algemene Dentale Commissie. Red.

Op de 40e klinische avond te Groningen op 16 september 1960 werden de volgende voordrachten gehouden:

1. A. OLT Hof: Een totale prothese, met demonstratie van een patiënt en projectie.
2. Mej. J. G. HUISMAN: Verschijnselen in de mond bij „Planta-ziekte,” met projectie.
3. C. BOOY: Het orthodontische systeem van de Australiër BEGG, met demonstratie van een patiënt en projectie.
4. A. A. A. M. KONINGS: Enige postnatale veranderingen van het kaakgewricht, met projectie.

Benoemd aan de Rijksuniversiteit te Utrecht
gerekend vanaf 1 juli 1960, tot wetenschappelijk hoofdbandtenaar voor de chirurgische tandheelkunde **dr. G. J. Kusen**, thans wetenschappelijk ambtenaar 1ste klasse.